

je prehudo občutil nove žuleče spone, katere so ga od znotraj in zunaj kervavo mesarile, ga ščemele, mu naj svetejše skrunile in z naj silnišim groženjem mnogokrat prepovedale, in tako ga primorale, da se je žalostnik popolnoma preroditi mógel. Ali njegova moč je opešala, duhovniki so se mu morili in preganjali, očakovsko življenje je po tadašnjih uredbah cesarja Karla prestati moglo, in kjé je imel Slovan takratne dóbe drugod pomoči iskati, kakor ravno pri svojih starih duhovnikih in županih? Ginila je stara krepost, ginila slava našega naroda, dokler ni nova vera popolnoma korenine storila in ves narod prešinila z onovljeno močjo. Toda le malo časa je po spreobertitvi sijal blagor slovanskemu narodu; ptujstva spone so ga uklenile, in gosta tma je razprosterla černo noč po naj boljši, naj mirniši, naj pohlevniši kerščanski zemlji. (Dalje sledi.)

Procesia presv. rešniga Telesa pri starih Slavenih na Laškim.

(Konec.)

Drugi dan spet o ranim zoru so veselo zvonovi zapeli ino puške pokale. Od vsih krajev so se jeli naši Slaveni v dolino k farmanski cerkvi valiti. Ob 9. zjutrej se je začel sveti obred. Pervi so odperli procesijo s 18. srebrnimi križi, katerih vsak je cenjen na 400 do 500 beneških zlatov en beneški zlat je črez en goldinar.) Dalje je sledilo kacih 100 otročičev z zvončki, kateri so vedno klenkali zunej S. evangeljov ino blagoslovov. Posled so šli v štric dva ino dva kacih 300 do 400 strelcov z puškami na ramenih; vsi strelci ene vasi ali soseske so bili skupaj, ino kader so leti končali, so začeli strelci druge vasi ali soseske, ino tako dalje. Za njimi so sledili narodski godci z svojimi gosli; potem so se verstili pevci; zadej duhovniki z presvetim Rešnim Telesom, nad katerim so nosili nebo četiri gospodje iz nar imenitniših deželških rodovim. Za njim so bili vradniki, in za letni moški spet dva in dva; in na zadnje ženski spol. Kader so duhovniki odpeli „Pange lingua“ so helili ¹⁾ „Sacris Solemnis“ ino pevci so jo vdarili po slavenskim narečji Praznika svetiga, ino kader so leti odpeli svojo versto, so jo godci po njih vrezali, da je bilo kaj. Ko so leti menjali, so jeli duhovniki peti drugo versto, pevci so jim odpovedali ali odgovarjali kakor poprej, potem pa godci, ino tako dalje so se verstili dokler niso prišli do odločeniga mesta, kjer je bila navada blagosloviti ljudstvo in polje. Pridši na namenjeno mesto so se vsi vstavili; ondi je bil oltariček že pripravljen, na njega presveto Rešno Telo tačas postaviti, ko je diakon pel sv. evangelj. Na tleh okrog in okrog so bile cvetlice potrosene, ino v lepim redu so ležali kušnjeli ²⁾, da so duhovniki poklekneli pred sv. Rešnim Telesom. Ko se je jel peti sv. evangelj, so strelci nabivali svoje puške; godci in klinčki ³⁾ so potihnuli, v zvoniku zvonovi omolkneli; ljudstvo je stalo,

¹⁾ heliti se pravi svete pesme prepevati. Ta glagol se v tem pomenu sploh rabi na Benečanski meji med Slovenci. ²⁾ Polster, kušnjel je laška beseda.

³⁾ Zvončki; beseda klinček se mi zdi izpeljana od klink ali klenk, od tod klenkati, — klingen, Klang. Onomatopoeicon,

vse tiho sam duhovnik je pel na glas sv. evangelj. Ko je bil ta doveršen, je vse ljudstvo pokleknilo. Gospod župnik je odmolil odločne molitve, ino pri prvi besedi svetiga blagoslova sproži narbližji strelec svojo puško, ino to je bilo znamenje sveto Rešno Telo počastiti. Tačas so jeli prvi strelci, ki so bili v procesji, pokati ino tako so se verstili do poslednjih. Ta hip so jeli zvončki spet klenkati, v zvoniku veselo tonkati, godci jo radostno rezati, ino na gribu ⁴⁾ martaleti ⁵⁾ bučati. Tajšan ⁶⁾ šum, tajšan ropot, tako bučanje je bilo tačas, da je vsa dolina vrela ino dalje dalje po potocih ino po jamah se je odmevalo, kakor grom v zraku, kader kuje budiče. ⁷⁾ To se je gajalo ⁸⁾ pri vsakim blagoslovu, dokler se niso nazaj vernili v vas. Pridiši v vas, gredē v procesji vsi križniki, otročiči ino strelci, so vdobili poredama vsak dva hlebec kruheka po krajceri ino po dokončani procesji tudi nekaj vina. Posled se je začela peta sv. maša z orglami; zadnjič se je sklenil sveti obred z blagoslovom; ino tudi tačas so spet vsi strelci zunej cerkve pokali, klinčki vedno klenkali, na gribu martaleti gromeli. Ljudstvo je v cerkvi glasno pelo Častimo te ino orgle so vdružile njih glasove. — Moj Bog! to je pač presunilo serce vsakimu pričujočimu kristjanu ino marskterimu so se vderle solze po licih. — Od vsih krajev so nas hodili Lah tisti dan obiskavat ino vsi začudeni nad našo narodno procesijo, so se s plašnimi očmi po nas ozerali, ko take procesije ni nikoli bilo viditi na Laškim.

Po dokončanim svetim obredu so se naši Slaveni mirno po gostivnicah nekaj okrepčali ino proti večeru so se vernili na svoje domovišča; ino ni pomniti, da bi se bili, celo oboroženi, kadaj med seboj poškodovali; tako mirno ino pošteno so se razšli.

Zdej pa, kako je? — Godci so šli rakom žvižgat, jih ni več k procesji; starih oblačil tudi ni več viditi, ker so nas laške oblačila pokvarile; to je žalostno viditi! Od pušk tudi ni več ne duha ne sluha, ino namesto njih vidiš starčke, ki so v svojih mladih letih na rami puško nosili, zdaj pobožno z peržgano svečo družbijo ⁹⁾ Jezusa Kristusa. — To se pa našim Slavenam zdi, da ni s tako slavo storjena procesija, kakor v starih časih, ker nimajo več svojih dragih pušk, ino marskdej na ta dan se sliši med ljudstvom kumrati ¹⁰⁾ in zdihovati: tista prekleta laška republika nas je vederbala! — ¹¹⁾

Libanske cedre.

Libanske cedre rasejo po treh gomilah ali hribcih v dolini, ktero obdajajo visoke planine od juga, jutra ino sevra. One sloveče cedre, čijih starosti in velikanskim stebлом se popotniki ne morejo načudovati, stojijo vmed drugimi manjšimi v polure dolgi hosti. 15 jih je neznane veličine. Nekatere so v okrog 30—40 čevljev debele. Nekdaj je vsaka imenitneja maro-

¹⁾ grib — griva — hrib, ²⁾ martalet — mužlar, Mörser. Mortaletto — mortariolum, je laško. ³⁾ Takšen. ⁴⁾ Ta izrek, kadar kuje budiče, ni je popolnoma neznan in nov. ⁵⁾ Gajalo — gadjalo, nedoveršiven glagol od goditi, kakor pravimo pohajati—pohadjati od pohoditi itd. Gajati se je pri Slovencih na Benečanski meji sploh v navadi. ⁶⁾ Družbiti—spremati, comitari; je sploh navadno. ⁷⁾ Kumrati — mermrati. ⁸⁾ Vederbati čr. verderben; je sploh v navadi tudi pri Goriških Slovencih.